

Arbejdsprogrammet for fagdatacentrene i 2017 (FDC-AP 2017)

Arbejdsprogrammet for fagdatacentret i 2017 (FDC-AP 2017) redegør for, hvilken forskningsbaseret myndighedsbetjening i relation til overvågningen AU løser for MFVM. Der er først en overordnet opgavebeskrivelse og dernæst egentlige arbejdsprogrammer for AU's forskningsbaseret myndighedsbetjening på overvågningsområdet med årets prioriterede opgaver og de konkrete leverancer i henhold hertil. De generelle aftaler om AU's forpligtelser i rammeaftalen er overordnet gældende for dette notat.

Overordnet opgavebeskrivelse

Beskrivelsen af AU's forskningsbaserede myndighedsbetjening i relation til det nationale overvågningsprogram er inddelt under følgende hovedoverskrifter:

1. Tværfaglig rådgivning og koordinering
2. Fagdatacenter (FDC) opgaver for delprogrammerne i overvågningsprogrammet
3. Konkrete overvågningsopgaver
4. Fælles databaser

Ad 1 Tværfaglig rådgivning og koordinering

Nationalt Center for Miljø og Energi varetager en række mere tværfaglige rådgivnings- og koordineringsopgaver ift. overvågningen. Der er tale om:

- Officiel ind- og udgang for MFVM i forhold til forskningsbaseret myndighedsbetjening omkring overvågning
- Årligt at udarbejde den "faglige sammenfatning" af overvågningsprogrammets resultater vedr. naturens og vandmiljøets tilstand og udvikling til Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg og koordinere faglige temarapporter
- At bidrage til revision og justeringer af overvågningsprogrammet med faglig rådgivning
- At udarbejde faglige input til og deltage i udvalg m.v. nedsat i forbindelse med overvågningen
- At sikre tværgående koordinering med andre delprogrammer, især indenfor arter og naturtyper (TA'er)
- At udarbejde og følge op på aftaler vedr. fugledata fra DOF-basen o.l. aftalt i forbindelse med overvågningen
- Løbende at samarbejde og koordinere med Miljøstyrelsen, herunder Planlægnings- og styringssekretariatet i Miljøstyrelsen Nykøbing samt faglig rådgivning bl.a. med bidrag i forbindelse med ministerbetjening og besvarelse af spørgsmål fra Folketinget.

Endelig er Nationalt Center for Miljø og Energi STANDAT sekretariat og forestår løbende servicering af brugerne, vedligeholder koder og kodelister, herunder Stancode, og er formand og sekretær for Standatstyringsgruppen.

Ad 2 Fagdatacenter opgaver

AU er fagdatacenter for følgende 6 delprogrammer i overvågningsprogrammet:

- Delprogram for Landovervågning (inkl. stoftransport og hydrometri)
- Delprogram for Søer
- Delprogram for Vandløb
- Delprogram for Hav og fjorde
- Delprogram for Luft (baggrundsovervågningen og det landsdækkende luftkvalitetsprogram)
- Delprogram for Arter og terrestrisk natur

Fagdatacentrene har følgende opgaver i overvågningsprogrammet:

Programovervågning

Yde overvågningsfaglig programrådgivning, herunder at bidrage til revision og justeringer af overvågningsprogrammet samt levere løbende faglig sparring.

Metodeudvikling og kvalitetssikring

- Forestå forskningsbaseret og operationel metodeudvikling for prøvetagning mv. Udvikling af kvalitetsindeks er en potentiel FDC-opgave. Evt. udvikling og finansiering af kvalitetsindeks under rammeaftalen skal drøftes i forbindelse med de årlige prioriteringer af nye opgaver under rammeaftalen.
- Kvalitetssikring af analyser på luftområdet.
- Udarbejde og vedligeholde tekniske anvisninger for prøvetagning og dataanalyse til sikring af koordineret og systematisk dataindsamling, herunder at der anvendes fælles målemetoder og standarder og af tilfredsstillende kvalitet
- Tilrettelægge og gennemføre interkalibreringer af prøvetagning (ikke luft),
- Kvalitetssikring og dataindberetning af data indsamlet af DCE i forbindelse med overvågningsprogrammet.

Rapportering

- Udarbejde udkast til paradigmer for faglig rapportering af delprogrammer
- Bearbejde overvågningsdata og udarbejde rapport om udvikling og status på overvågningen indenfor delprogrammerne
- Indrapportere overvågningsdata til nationale og internationale databaser i forhold til Miljø- og Fødevareministeriets overvågningsforpligtelser og DCE's forpligtelser i hovedkontrakten.
- Bidrage til EU-rapportering på Habitatdirektivet, herunder sammenstilling og tolkning af data
- Rapportering i henhold til luftdirektiverne

Data

Under MFVM's dataansvar varetager fagdatacentrene følgende data-opgaver:

- Sikre tilstedeværelsen af en opdateret og kvalitetssikret, landsdækkende datasamling, der er let tilgængelig
- Varetage drift, vedligehold og videreudvikling af de nationale databaser

Videndeling

- Udarbejde faglige oplæg og deltage i møder i fagkoordinationsgrupperne, på de årlige fagmøder samt et årligt interessentmøde mhp. præsentation af årets overvågningsrapport.

Ad 3 Konkrete overvågningsopgaver

AU varetager en række egentlige overvågningsopgaver under NOVANA. Opgaverne er nærmere beskrevet i programbeskrivelsen og i arbejdsprogrammet for delprogrammerne. Der er tale om følgende delprogrammer:

- Delprogrammet for Luft
- Delprogrammet for Hav og fjorde
- Delprogram for Arter og terrestrisk natur

For disse områder forestår AU enten hele eller dele af dataindsamlingen, databearbejdning og den primære kvalitetssikring foruden de opgaver, der er beskrevet under fagdatacenteropgaver.

Ad 4 Fælles databaser

AU yder MFVM forskningsfaglig rådgivning om data, databaser og datamodeller, varetager kvalitetssikring og opdatering af de nationale datasamlinger samt vedligeholder og udvikler databaser og datamodeller mv. I forhold til overvågning sker dette indenfor følgende områder:

- Vandløb
- Sø
- Hydrometri
- Marine områder (hav)
- Landovervågning
- Arter og terrestriske naturtyper
- Luftkvalitet og luftdeposition (baggrundsovervågning og LMPiV)

I forbindelse med MFVM's implementering af kommunalreformen er følgende databaser udviklet som fælles databaser mellem MFVM og AU:

- Luftkvalitet (både baggrundsovervågningen og LMPiV)
- Stofudvaskning fra dyrkede arealer (AGRI), der samtidigt er et fagsystem
- Overfladevand (overfladevandsdatabasen – ODA omfatter vandløb, søer og marine områder)

Der er aftalt processer m.v. for udfasning af ODA som fælles database efter ibrugtagning af ny fællesoffentlig database (VANDA)

Følgende database er fællesoffentlig (kommuner, regioner, MFVM og AU). Database driftes af Danmarks Miljøportal, men vedligeholdes og videreudvikles indenfor Rammeaftalen:

- Danmarks Naturdatabase (arter og terrestriske naturtyper).

Endvidere driver AU et fagsystem HYMER (til hydrometriske data), som også indeholder en database, der er fælles med MFVM, men hvor en række data dagligt overføres til overfladevandsdatabase – ODA.

Drift, vedligeholdelse og videreudvikling af de fælles og fællesoffentlige databaser omfatter følgende hovedpunkter indenfor de afsatte rammer (jfr. dog særlige forhold vedr. ODA og Naturdatabase):

- Standardiseringsopgaver (herunder udvikling af StanCode og XStandat og vedligeholdelse af Standat og StanCode)
- Fælles databaser (løbende opdatering med nye data og videreudvikling af database indenfor aftalte rammer, jvfr. dog bemærkning ovenfor vedr. ODA)
- Grænseflade til Miljøstyrelsens enheder (vedligeholde og udvikle (jvfr. dog bemærkning ovenfor vedr. ODA) funktionaliteter indenfor aftalte rammer ift. databaserne, herunder tilgængeliggørelse af data i fællesoffentligt regi)
- Grænseflade til andre FDC enheder (bestilling af formdefinitioner, når TA' er godkendt)
- Kvalitetssikring (vedligeholde og videreudvikle system til kvalitetssikring af data og af konkrete kvalitetssikringsværktøjer, ekstra kvalitetssikringsopgaver pga. bortfald af regional rapportering og grundet flere dataemner herunder bistå med datavask, daglige kontakt/tilbage melding til brugerne (Miljøstyrelsen) og det fællesoffentlige samarbejde mv.
- Andre opgaver (drift og licenser ift. hard- og software, backup, brugeradministration/-rettigheder herunder betaling til DMP for anvendelse af den fællesoffentlige brugerstyring på AGRI og ODA, deltagelse i brugerfora-/følgegrupper, koordinering med MST/MFVM, løbende dialog med DMP m.v.)

Tværgående

Temaområde	Aktivitet	Aktivitet	Arbejdsprogram.
Tværgående	Koordinering af NOVANA	Koordinering af faglig rådgivning ved justering af overvågningsprogrammet	1) Overordnet koordinering ifm. løbende mindre ad hoc justeringer af overvågningsprogrammet. 2) Udarbejdelse af rettelsesblade om vedtagne justeringer til det gældende overvågningsprogram.
		Deltagelse i faglige mødefora vedr. overvågning	1) Bidrage til og deltage i 1-2 årlige møder med PSG, 1-2 årlige møder i FDC-strategigruppen og bidrag til samt deltage i 1-2 årlige møder i tværgående MFS-gruppe
		Koordinere input fra DCE's FDC vedr. drift af overvågningsprogrammet	1) Fastlæggelse af tidsplan for rapportering, 2) Koordinering af høring af rapporter 3) Udarbejdelse af årligt FDC-arbejdsprogram

		Årligt udarbejde "faglige sammenfatning" af overvågningsprogrammets resultater	<p>1) Udarbejde rapport, der sammenfatter årets overvågningsresultater til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg. Det skal ske i et aftalt rapportparadigme. Sammenfatningen skal være færdig til oversendelse til MFVM efteråret 2017, til en frist, der fastsættes i den årlige tidsplan for rapportering.</p> <p>2) Bearbejdning af høringssvar</p> <p>3) Præsentation af årets overvågningsresultater på et interessentmøde ultimo 2016.</p>
		Ad hoc opgaver	Bidrage til besvarelser ift. overvågningen, herunder Folketingsspørgsmål. Den Gode Bestilling skal anvendes.
		Opgaver i forbindelse med klimadata hos DMI	DCE bistår ved indkøb af klimadata via leveringsaftale med DMI og bidrager ved ny aftale om klimadatalleverance med DMI. DCE bidrager ved køb af andre tværgående data
		Databaseopgaver under FDC og Standatsekretariat	<p>1) Status for datasamling og dataindlæggelse i fælles databaser af overvågningsdata</p> <p>2) Varetagelse af STANDAT sekretariatsfunktionen. DCE er STANDAT sekretariat og forestår løbende servicering af brugerne, vedligeholder koder og kodelister, herunder Stancode, samt understøtte fortsat udvikling af Stancode, herunder hjemmeside og udstilling af web-services. Varetagelse opgaven som formand og sekretær for Standatstyringsgruppen (DCE er formand for gruppen, det er en løbende opgave) 3) Opdatering af notat om databaser af fælles interesse med MFVM</p>

		<p>VanDa rådgivning og opgaver i forbindelsen med opbygning af ny overfladevandsdatabase i regi af DMP</p>	<p>Understøtte SVANA i arbejdet med opbygning af en ny overfladevandsdatabase i regi af Danmarks Miljøportal (jf. fællesoffentlig digitaliseringsstrategi initiativ 8.3). DCE bistår med nedenstående opgaver, der skal prioriteres sammen med øvrige ODA opgaver indenfor den afsatte ramme:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Rådgivning herunder udarbejdelse af notater og levering af dokumentation omkring datamodeller, kvalitetssikringskoncept mv. 2) Leverancer af databasekopier og datamodel (ODA) samt dokumentation af ændringer. 3) Assistere med at facilitere kvalitetssikring af vandmiljødata fra før 2006 som skal overføres til ODA samt flytte resterende NOVANA data fra AQUA og MADS til ODA. 4) Bistå med konsekvensanalyse. Herunder levere præcis beskrivelse af konsekvenserne for DCE's forskningsbaserede myndighedsrådgivning af MFVM samt anden aftalt rådgivning inden for Rammeaftalen ifm. med etablering af en fællesoffentlig overfladevandsdatabase (VanDa) 5) I samarbejde med SVANA bidrage til mapning og migrering af nogle data fra ODA til VanDa, herunder test og dokumentation.
--	--	--	--

Tema 1: Arter og tør natur

Temaområde	Aktivitet (Niveau 2)	Aktivitet (Niveau 3)	Delaktivitet (Niveau 3)	Arbejdsprogram. Beskrivelse, Ultra kort. Skriv hvilke leverancer der forventes for at opfylde aktivitet. Hvornår? Frist for leverance.
NATUR	Fagdatacenter for Biodiversitet og Terrestrisk Natur	Faglig rapportering, beregninger og modellering	Udarbejde paradigmer for faglig rapportering,	Der skal udarbejdes paradigme på baggrund af de retningslinjer, der aftales i regi af arbejdsgruppen om rapportparadigmer med MST som formand og deltagelse af AU, GEUS og MST, herunder evt. fokuspunkter. Der skal endvidere aftales nærmere ift. evt. yderligere netbaseret rapportering og om evaluering heraf.
			Bearbejde data og udarbejde rapport om udvikling og status	Bearbejdning af overvågningsdata og udarbejdelse af rapporter om udvikling og status på overvågning af hhv. arter, fugle og terrestriske naturtyper jf. den aftalte tidsplan for rapportering af NOVANA-data. Bearbejdning af data fra N-i-løv-prøver indsamlet i projekt om kvælstoffølsomme naturtyper.
			Bidrage til EU-og anden international rapportering	Habitatdirektivets artikel 17 – gunstig bevaringsstatus. 2015-18. Efter EU-habitat-direktivet skal Danmark aflevere en rapport i 2019 om bevaringsstatus for arter og naturtyper under habitatdirektivet. Rapporten i 2013 var baseret på ekspertskøn fra DCE, og der er behov for et servicetjek af grundlaget, herunder revurdering af, hvilke parametre, der skal anvendes i overvågningen og hvordan bevaringsstatus kan bedømmes. Arbejdet er igangsat, men vil skulle fortsætte de kommende år.
		Kvalitetssikring	Kvalitetssikring og indberetning af data	Sikre opdateret, kvalitetssikret landsdækkende datasamling, der er let tilgængelig. Kvalitetssikring af data indsamlet i 2016, jf. den aftalte tidsplan for databearbejdning og afrapportering.) Fejl i data indmeldes så vidt muligt løbende til KSG, så det sikres, at data og afrapportering stemmer overens., Kort notat om resultaterne af kvalitetssikring med fokus på forbedring Notatet skal sendes til MST's kvalitetssikringsgruppe senest en uge efter, at den faglige delrapport er sendt i høring, jf. den aftalte tidsplan for rapportering af

			NOVANA-data..
	Dataanalyser	Dataanalyser	<p>Gennemføre to dataanalyser af tidl. indsamlede loggerdata hhv. vandkemi færdiggøres primo 2017.</p> <p>Udarbejde opdateret oversigt over artsprogrammet for hele overvågningsperioden - ressourcensætning samt lokaliteter fordelt på enheder (være klar jan. 2017).</p>
	Databaser	Indrapportere overvågningsdata til national og internationale databaser	<p>Vedligeholdelse og udvikling af metadata og FormDefs (indtastningsformular) til brug for rapportering af indsamlede og kvalitetssikrede data - løbende opgave.</p> <p>Indrapportering til nationale og internationale databaser ift. Miljø- og Fødevareministeriets overvågningsforpligtigelser som aftalt. Udvikle FormDefs til og lagre overvågningsdata samlet af DCE i Naturdatabasen (løbende opgave)</p> <p>Udarbejde og vedligeholde taxonliste for NOVANA arter til brug ved indtastning i naturdatabasen (gøres løbende). Opdatering af attributterne "bilagsarter", "fredede arter", "invasive arter" og rødlistestatus og artscore iht. bl.a. bekendtgørelse om klassificering og fastsættelse af mål for naturtilstanden i int. naturbeskyttelsesområder (1 gang pr. år).</p>

	Tekniske anvisninger o.l.	Udvikle, udarbejde og vedligeholde tekniske anvisninger	<p>Opdatering af /udvikling af tekniske anvisninger, som skal bruges i felt sæsonen 2017, bl.a. på baggrund af justering af overvågningsprogram. Frist: for færdig TA – efter dialog med MST – er angivet i parentes. Der er tidligere (nov. 16) sendt oversigt, hvoraf de fremgår, hvad der skal justeres i de enkelte TA'er. For mange er det kun enkelte detaljer, for andre lidt mere omfattende.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A1: odde (1.2.17) • A4: flagermus (1.4.17) • A17: padder (1.3.17) • A10: sortplettet blåfugl (1.2.17) • A5: vandkalve (1.2.1) • A?: grøn kølleguldsmed (1.3.17) • A6: stor kærguldsmed (1.3.17) • A33: mygblomst (1.3.17) • A31: gul stenbræk (1.3.17) • A32: fruesko (1.3.17) • A30: enkeltmånerude (1.3.17) • A40: grøn buxbaumia (1.3.17) • A115: blå kærhøg (1.4.17) • A108: bramgås (1.3.17) • A135: brushane (1..2.17) • A146: dværgmåge (1.4.17) • A153: dværgterne (1.2.17) • A134: engryle (1.2..17) • A118: fiskeørn (1.4.17) • A151: fjordterne (1.3.17) • A152: havterne (1.3.17) • A113: havørn (1.4.17) • A133: hjejle (1.4.17) • A104: hvid stork (1.4.17) • A131:klyde (1.3.17) • A117:kongeørn (1.4.17) • A176: markpiber (1.3.17) • A164: mosehornugle (1.3.17) • A165: perleugle (1.2.17) • A126: plettet røgvagtel (1.2.17) • A103: rødtrum (1.2.17) • A148:sandterne (1.4.17)
--	---------------------------	---	---

			<ul style="list-style-type: none"> • A106:skestork (1.4.17) • A145: sorthovedet måge (3.4.17) • A154: sortterne (1.3.17) • OP7: eremit (1.2.17) • xx: levestedkortlægning for ynglefugle • xx: Effektovervågning (1.2.17) • xx: bæver (1.3.17) • xx: natlyssværmer(1.3.17) • xx: klokkefrø og stor vandsalamander (1.2.17) • xx: rovterne(1.2.17) • xx: invasive arter (form-defs) • N01: terrestriske naturtyper (1.10.17) • N02: agerlandets småbiotoper (1.10.18) • A2: hasselmus (1.12.17) • A15: klokkefrø (1.12.17) • A9:hedepletvinge (1.12.17) • A7: eremit (1.12.17) • A8: Stellas mosskorpion (1.12.17) • A25: kildevældsvindelsnegl (1.12.17) • A26: sumpvindelsnegl(1.12.17) • A27: skæv viindelsnegl (1.12.17) • A41: blank seglmos (1.12.17) • A100: ynglefugle ekstensiv (1.12.17) • Axx: alle trækfugle-TA'er (1.12.17) • TA for indsamling til data til effektvurdering af forvaltningsindsatsen. 1.3. 17 • Udvikling af tekniske anvisninger til overvågningsopgaver udført af DCE (løbende gennem året, senest 1.11.17) • Efter behov bidrag til opdatering af/nye data tekniske anvisninger. MST er hovedforfatter.
--	--	--	--

	Metodeudvikling, interkalibreringer	Metodeudvikling for prøvetagning og feltundersøgelser	<p>Forestå forskningsbaseret og operationel metodeudvikling for prøvetagning mv.</p> <p>Effektovervågning: På baggrund af den effektovervågningsmetode, der er udviklet i 2016, skal der udarbejdes teknisk anvisning og ressourceestimat med henblik på igangsættelse af specifik overvågning tidligt i felt sæsonen 2017. Frist: 1. marts 2017.</p> <p>Pilotprojekt vedrørende vandstandsmålinger og vandkemi til understøttelse af naturtypeovervågningen. Projektet skal i 2017 afstemmes med øvrige grundvandsprojekter, og mulighederne for interaktionen med disse projekter skal defineres. På baggrund af dette, skal der laves 1. udkast til en projektbeskrivelse for pilotprojektet</p> <p>Værkstedsområder til vurdering af rapportering til NEC (emissions)-direktivet Screening og anbefaling af parametre, geografisk udpegning af stationer og udvikling af metode i forbindelse med emissionsdirektivet. Oplæg fra FDC 1. juni 2017.</p>
		Interkalibrering af prøvetagning og feltundersøgelser	<p>Tilrettelægge, gennemføre og rapportere interkalibreringer.</p> <p>I 2017 gennemføres inden felt sæson: interkalibrering af effektovervågning.</p>
	Nationale mødeaktiviteter	Afholdelse af workshops, fagmøder, FKG-møder mv.	Deltagelse i et fagmøde og efter behov i FKG-møder. Udgangspunktet er 2-3 FKG-møder. Derudover deltagelse i et årligt interessentmøde om årets overvågningsrapport.
	Andet herunder FT spørgsmål	Faglig sparring og ad hoc rådgivning	Faglig sparring og ad hoc rådgivning ift. overvågningen af naturtyper og arter. Bistand ifm. ministerbetjening herunder folketingsspørgsmål
	Justering af overvågningsprogram		Færdiggørelse af og evt. efterfølgende mindre justeringer af NOVANA delprogrammet for natur 2017-21 i dialog med MST
	Konkrete overvågningsopgaver		Udføres i overensstemmelse med NOVANA program

Tema 2: Søer og vandløb

Temaområde	Aktivitet (Niveau 2)	Aktivitet (Niveau 3)	Delaktivitet (Niveau 3)	Arbejdsprogram. Beskrivelse, Ultra kort. Skriv hvilke leverancer der forventes for at opfylde aktivitet. Hvornår? Frist for leverance.
FERSKVAND	Fagdatacenter for stofudvaskning fra dyrkede arealer samt fagdatacenter for ferskvand (stoftransport)	Faglig rapportering, beregninger og modellering	Udarbejde paradigmer for faglig rapportering	Der skal udarbejdes paradigme for rapportering af 2017-data på baggrund af de retningslinjer, der aftales i regi af arbejdsgruppen om rapportparadigmer med MST som formand og deltagelse af AU, GEUS og MST, herunder evt. fokuspunkter.
			Bearbejde data og udarbejde rapport om udvikling og status	Bearbejdning af overvågningsdata fra 2016 og udarbejdelse af rapport om udvikling og status for Landovervågning og belastning (Udarbejdelse af overvågningsrapport om udvikling og status, jf. den aftalte tidsplan for rapportering af NOVANA-data.)
			Bidrage til EU-og anden international rapportering	Rapportering jvf. bilaget "DCE's internationale rapportering i medfør af ydelsesaftalen
		Kvalitetssikring	Kvalitetssikring og indberetning af data	Dialog om hydrometridata og stoftransport fra enhederne, sker primært perioden april – maj Kvalitetssikring af hydrometridata og stoftransport 2016, jf. den aftalte tidsplan for rapportering af NOVANA-data. Kort notat om resultaterne af kvalitetssikring med fokus på forbedring. Notaterne skal sendes til MST's kvalitetssikringsgruppe senest en uge efter, at de faglige delrapporter er sendt i høring, jf. den aftalte tidsplan for rapportering af NOVANA-data.
Dataanalyser	Dataanalyser	Sikre at data er let tilgængelige. Som ved tidligere rapporteringer foretages for Landovervågning relevante analyser med sammenstilling af data vedr. dyrkningspraksis, jordvand, drænvand, grundvand og vandløb (vand og næringsstoffer). Det kan evt. være relevant at foretage analyse af "outliers" i data (som det f.eks. tidligere er gjort for LOOP2 jordvand). Til opgørelserne af dyrkningspraksis i LOOP/regionalt kan der fra 2017 evt. foretages analyse af data fra nationale registre koordineret med MST's rapportering vedr. undtagelsesbestemmelsen, jf. tidligere aftaler. Til opgørelser af markbalance for N og P i LOOP		

			<p>kan der fra 2017 evt. inddrages data om udvikling i jordpulje.</p> <p>Efter behov og efter aftale opdateres analyse af data vedr. tryk-/volumen for sugeceller</p> <p>Beregne vandføringer og stoftransport,</p>
	Databaser	Indrapportere overvågningsdata til national og internationale databaser	<p>Varetage drift, vedligeholdelse og videreudvikling af de nationale databaser, som anvendes i Belastning og landovervågning. Der er tale om følgende programmer/database: ODA, Hymer for belastning, og Jupiter, samt MarkOnline og Agri for LOOP, hvor programmet skal være klar senest 1.09.17. (Leverancerne aftales særskilt med NST i FKG'erne, herunder via ODA-projektet).</p> <p>Indrapportering til nationale og internationale databaser i forhold til Miljø- og Fødevarerministeriets overvågningsforpligtelser som aftalt.</p> <p>Håndtere arkiveringsforpligtelser i.f.t. Arkivloven.</p>
	Tekniske anvisninger o.l.	Udarbejde og vedligeholde tekniske anvisninger	<p>Tekniske anvisninger 2017:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Ny TA vedr. anvendelse af MFPro til måling af vandføring 2) Ny TA vedr. måling af vækst over og udtagning af planteprøver fra sugecellefelter 3) Ajourføring af TA L05 og dTA L01 vedr. data om dyrkningspraksis (dvs. årlig ajourføring) 4) Ajourføring af TA L06 vedr. GIS-kort i landovervågningsoplande 5) Ajourføring af TA G02 (og hvis FDC ser behov TA L01) oven på interkalibrering 2016. <p>Tekniske anvisninger skal foreligge i endelig og godkendt form senest en måned inden feltarbejdet starter, typisk i januar måned 2017 (eller snarest muligt i 2017), se dog nedenfor.</p> <p>Ny teknisk anvisning vedr. vækst over/prøver fra sugecellefelter forventes at foreligge i udkast 1. marts og i endelig form senest 1. april 2017.</p> <p>Anvisningerne målrettet data om dyrkningspraksis (TA L05/dTA L01) skal i høring hos MST senest 1. juni 2017 og foreligge i endelig form senest 15. august 2017.</p> <p>TA L06 mangler mindre opdatering af nogle fejl og mangler; FKG har i 2016 sendt en liste med specifikationer over indhold, som ønskes korrigeret primo 2017 (det skal også lige</p>

			konfirmeres, om MOL Markkort ikke kan/skal anvendes).
	Metodeudvikling, interkalibreringer	Metodeudvikling for prøvetagning og feltundersøgelser	
		Interkalibrering af prøvetagning og feltundersøgelser	I 2017 afvikles en interkalibrering inden for "Stoftransport". Emne og tidspunkt aftales med FDC. For LOOP kan der i 2017 efter behov være tale om et møde for feltmedarbejdere, evt. med fokus "drænvand og sampler". Der afholdes et møde vedr. metode til indsamling og kvalitetssikring af interviewoplysninger (årlig status/ajourføring) i september 2017 for konsulenter og MST's lokale medarbejdere, der arbejder med landovervågning. Mødet skal varsles senest 1. juni 2017.
	Nationale mødeaktiviteter	Afholdelse af workshops, fagmøder, FKG-møder mv.	Inden for belastning afholdes et møde, hvor beregninger af stoftransport og kvalitetssikring af data gennemgås og drøftes. (Deltagelse efter behov i FKG-møder. Udgangspunktet er 2-3 FKG-møder. Derudover deltagelse i et årligt interessentmøde om årets overvågningsrapport).
	Andet herunder FT spørgsmål	Faglig sparring og ad hoc rådgivning	Faglig sparring og ad hoc rådgivning ift. landovervågningen samt overvågningen af stoftransport, herunder færdiggørelse af og evt. efterfølgende mindre justeringer af NOVANA delprogrammet for stoftransport og landovervågning 2017-21. (I løbende samarbejde med FKG) Bistand ifm. ministerbetjening herunder folketingsspørgsmål
Fagdatacenter for ferskvand (Vandløb)	Faglig rapportering, beregninger og modellering	Udarbejde paradigmer for faglig rapportering	Der skal udarbejdes paradigmer for rapportering af 2017-data på baggrund af de retningslinjer, der aftales i regi af arbejdsgruppen om rapportparadigmer med MST som formand og deltagelse af AU, GEUS og MST, herunder evt. fokuspunkter
		Bearbejde data og udarbejde rapport om udvikling og status	Bearbejdning af overvågningsdata og udarbejdelse af rapport om udvikling og status på overvågningen af vandløbsøkologiprogrammet (udarbejdelse af overvågningsrapport om udvikling og status på vandløb jf. den aftalte tidsplan for rapportering af NOVANA-data.)

		Bidrage til EU-og anden international rapportering	Rapportering i forhold til Miljø- og Fødevarerministeriets overvågningsforpligtelser og som aftalt
	Kvalitetssikring	Kvalitetssikring og indberetning af data	Korte notater om resultaterne af kvalitetssikring med fokus på forbedring. Notaterne skal sendes til MST's kvalitetssikringsgruppe senest en uge efter, at de faglige delrapporter er sendt i høring, jf. den aftalte tidsplan for rapportering af NOVANA-data..
	Dataanalyser	Dataanalyser.	Sikre at data er let tilgængelig (Kvalitetssikring af indrapporterede data indsamlet i 2016) Jf. den aftalte tidsplan for rapportering af NOVANA-data.
	Databaser	Indrapportere overvågningsdata til national og internationale databaser	Indrapportering til nationale og internationale databaser i forhold til Miljø- og Fødevarerministeriets overvågningsforpligtelser og som aftalt Håndtere arkiveringsforpligtelser i.f.t. Arkivloven - en del vandløbs- og belastningsdata skal pligtafleveres i 2017
	Tekniske anvisninger o.l.	Udarbejde og vedligeholde tekniske anvisninger	Løbende revisioner af de tekniske anvisninger efter aftale. De tekniske anvisninger skal foreligge i endelig og godkendt form senest en måned inden feltarbejdet starter. Revision sker efter behov, når der udvikles nye metoder. Præciseringer og andre mindre rettelser som resultat af interkalibreringer/workshops eller som indmeldes af FKG løbende foretages efter enighed, inden for 1 uge. Efter behov bidrage til opdatering af/nye data tekniske anvisninger. MST er hovedforfatter. Revision af væsentligste TA'er på baggrund af NOVANA 2017-21: V05 Fysiske forhold (Fysisk Indeks) V06 Vandkemi, suppleres med N og P V07 Makroinvertebrater (DVFI), frekvens tidsserierestationer samt pba. interkalibrering V14 Vandløb med vandplanter (3260). Beskrivelse af kontrolovervågning i type 1 vandløb V18 Elfiskeri, præciseringer af metoder mv. V19 Miljøfremmede stoffer i vandløbsvand. På baggrund af workshop V20 Miljøfremmede stoffer og tungmetaller i vandløb: sediment og biota (fisk). På baggrund af flere stoffer i biota DT04 (dTA) VI., sø og marin MFS. Udbygges med uddybende beskrivelse af procedure ved KS af data.
	Metodeudvikling, interkalibreringer	Metodeudvikling for prøvetagning og feltundersøgelser	FDC's faglige sparring og vurdering af resultater for implementering af eDNA metoden til eftersøgning af Dyndsmørling. FDC's faglige sparring og vurdering af resultater for implementering af eDNA metode til eftersøgning af Flodperlemusling.

		Interkalibrering af prøvetagning og feltundersøgelser	Interkalibrering Genfindning af smådyr. Efterår 2017	
	Nationale mødeaktiviteter	Workshops, Fagmøder, FKG-møder mv	Deltage i / tilrettelægge 2 Workshops i 2017 vedrørende hhv.: "Fiskeundersøgelser i dybe vandløb" og "prøvetagning af sediment og vandkemi for MFS" Workshop om MFS prøvetagning afholdes inden juli 2017, den anden efter rapportering i oktober 2017. Afholdelse af fagmøder, FKG-møder mv (Deltagelse i et fagmøde og efter behov i FKG-møder. Derudover deltage i et årligt interessentmøde om årets overvågningsrapport). Fagmøde afholdes i foråret 17.	
	Andet herunder FT spørgsmål	Faglig sparring og ad hoc rådgivning	Faglig sparring og ad hoc rådgivning ift. overvågningen af vandløb, herunder færdiggørelse af og evt. efterfølgende mindre justeringer af NOVANA delprogrammet for vandløb 2017-21 (løbende samarbejde med FKG). Bistand ifm. ministerbetjening herunder folketingsspørgsmål	
Fagdatacenter for ferskvand (SØ)	Faglig rapportering, beregninger og modellering	Udarbejde paradigmer for faglig rapportering	Der skal udarbejdes paradigme for rapportering af 2017-data på baggrund af de retningslinjer, der aftales i regi af arbejdsgruppen om rapportparadigmer med MST som formand og deltagelse af AU, GEUS og MST.	
		Bearbejde data og udarbejde rapport om udvikling og status	Bearbejdning af overvågningsdata og udarbejdelse af vanlig NOVANA-rapport om udvikling og status på overvågningen af søer jf. den aftalte tidsplan for rapportering af NOVANA-data. Naturtypesøer med data fra 2011-2016 afrapporteres i 2017 rapporten. Plankton fra 2011-2015 afrapporteres først i 2018.	
		Bidrage til EU-og anden international rapportering	EU-Rapportering jvf. aftale.	
		Kvalitetssikring	Kvalitetssikring og indberetning af data	Kort notat om resultaterne af kvalitetssikring med fokus på forbedring. Notatet skal sendes til MST's kvalitetssikringsgruppe senest en uge efter, at de faglige delrapporter er sendt i høring, jf. den aftalte tidsplan for rapportering af NOVANA-data.
		Dataanalyser	Dataanalyser.	Sikre at data er let tilgængelige (Kvalitetssikring af indrapporterede data indsamlet i 2016)

	Databaser	Indrapportere overvågningsdata til national og internationale databaser	Indrapportering til nationale og internationale databaser i forhold til Miljø- og Fødevareministeriets forpligtelser og som aftalt Håndtere arkiveringsforpligtelser i.f.t. Arkivloven
	Tekniske anvisninger o.l.	Udarbejde og vedligeholde tekniske anvisninger	<p>Opdatering af /udvikling af tekniske anvisninger, som skal bruges i feltsæsonen 2017, bl.a. på baggrund af justering af overvågningsprogram. Frist: for færdig TA – efter dialog med MST – er angivet i parentes. Der er tidligere (okt. 16) sendt oversigt, hvoraf de fremgår, hvad der skal justeres i de enkelte TA'er. For mange er det kun enkelte detaljer, for andre lidt mere omfattende:</p> <p>Feltmålinger og vandkemi (version 2) (15. feb. 2017) Planteplanktonprøvetagning (15. feb. 2017) Planteundersøgelser (version 2) (1. marts 2017 + se nedenfor) Fiskeundersøgelser i søer (version 2) (1. feb. 2017) Næringsstoffer i sediment (version 3) (1 okt. 2017) Miljøfremmede stoffer i sediment (version 3) (1 okt. 2017) Kviksølv i fisk (15. feb. 2017) Naturtype søer (version 4) (1. marts 2017) Fytoplanktonoparbejdning (1. feb. 2017)</p> <p>Bentiske kiselalger i søer (prøvetagning) (1 juni 2017 + se nedenfor) Bentiske kiselalger i søer (oparbejdning) 1 juni 2017 + se nedenfor) Bunddyr i bredzonen af søer (prøvetagning) (1 okt. 2017 + se nedenfor) Bunddyr i bredzonen af søer (oparbejdning) (1 okt. 2017 + se nedenfor)</p> <p>Desuden er der to TA'er som skal opdateres efter at planktonkodelisten er opdateret. Disse TA'er er dog udgået og indgår ikke i NOVANA2017-2021:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dyreplanktonprøvetagning • Dyreplanktonoparbejdning <p>Naturtypebestemmelse af søer > 5 ha foreligger som et udkast til notat; det skal integreres i TA'en for planteundersøgelser, evt. som et bilag. Frist 1. maj 2017. Bunddyr i bredzonen af søer og prøvebetagning af bentiske kiselalger til brug ved udvikling af indeks" foreligger som en metodebeskrivelse. Den eksisterende overvågning på området fortsætter. Hvorvidt der skal omformuleres til en teknisk anvisning, når indekset foreligger, afhænger af om det bliver trådalger el. kiselalger, der skal anvendes som indikator for fytobenthos. Evt. tidsplan aftales mellem FDC og FKG. Der sker løbende revisioner af de tekniske og datatekniske anvisninger. Kun revisioner som ændrer de økonomiske forudsætninger skal</p>

			godkendes af PSG) Efter behov bidrage til opdatering af/nye data tekniske anvisninger. MST er hovedforfatter
	Metodeudvikling, interkalibreringer	Metodeudvikling for prøvetagning og feltundersøgelser	<p>FDC skal forsat bidrage til udvikling og rådgivning af kvalitetsindeks for de kvalitetslementer, der fremgår af vandrammedirektivet. Herunder udvikling og udbredelse af kvalitetsindeks for vegetation, plankton og fisk til de søtyper, som ikke er interkalibrerede samt bundfauna, og fytobentos data.”</p> <p>Bidrag til forslag til metoder til inddragelse af påvirkning fra vilde fugle, andeopdræt og karper i søovervågningen. For at kunne vurdere omfanget af disse påvirkninger er der brug for at finde standardiserede metoder til bestandsopgørelse. Arbejdet skal bygge videre på en rapport, som DCE tidligere har udarbejdet angående fugle og karpers påvirkning af søer. Metoder tænkes udviklet i samarbejde mellem FKG sø, VFKG sø og med faglige input fra DCE. Metodeforslaget skal være klar senest 15. maj 2016. Afrapportering senest 1. november 2016. Projektet er forsinket pga. NOVANA-opdateringen (2017-2021). Fristen ønskes forlænget til medio 2017.</p> <p>FDC skal komme med et forslag til ny prøvetagningsmetode for aktiviteten: 'Næringsstoffer i sediment' og formål med undersøgelsen skal klarlægges. I NOVANA rapporten gives udtryk for at sedimentet generelt kun har ændret sig lidt gennem overvågningsperioden, og eventuelle ændringer drukner i den variation, der også findes mellem de tre prøvetagningsstationer i de enkelte søer.</p>
		Interkalibrering af prøvetagning og feltundersøgelser	Tilrettelægge, deltage i og rapportere interkalibreringer af tekniske anvisninger. I 2017: Prøvetagning til vandkemi og prøvetagning til sedimentkemiske analyser
	Nationale mødeaktiviteter	Afholdelse af workshops, fagmøder, FKG-møder m.v.	Afholdelse af fagmøder, FKG-møder mv.(Deltagelse i et fagmøde og efter behov i FKG-møder. Udgangspunktet er 2-3 FKG-møder. Derudover deltagelse i et årligt interessentmøde om årets overvågningsrapport). Deltagelse i et Søårsmøde (MFVAM, kommuner, interessenter, konsulenter m. fl)
	Andet herunder FT spørgsmål	Faglig sparring og ad hoc rådgivning	Faglig sparring og ad hoc rådgivning ift. overvågningen af søer, herunder færdiggørelse af og evt. efterfølgende mindre justeringer af NOVANA delprogrammet for søer 2017-21 (løbende samarbejde med FKG). Bistand ifm. ministerbetjening herunder folketingsspørgsmål

Tema 3: Hav og fjorde

Temaområde	Aktivitet (Niveau 2)	Aktivitet (Niveau 3)	Delaktivitet (Niveau 3)	Arbejdsprogram. Beskrivelse, Ultra kort. Skriv hvilke leverancer der forventes for at opfylde aktivitet. Hvornår? Frist for leverance skrives!
MARIN	Fagdatacenter Hav og Fjord	Faglig rapportering, beregninger og modellering	Udarbejde paradigmer for faglig rapportering	Der skal udarbejdes paradigme for rapportering af 2017-data på baggrund af de retningslinjer, der aftales i regi af arbejdsgruppen om rapportparadigmer med MST som formand og deltagelse af AU, GEUS og MST, herunder evt. fokuspunkter
			Bearbejde data og udarbejde rapport om udvikling og status	Bearbejdning af 2016-overvågningsdata og udarbejdelse af rapport om udvikling og status på overvågningen af marine områder iht. det aftalte rapporteringsparadigme. Udarbejdelse af overvågningsrapport om udvikling og status på hav og fjord sker jf. den aftalte tidsplan for rapportering af NOVANA-data.
			Iltsvindrapportering	Udarbejdelse af nationale iltsvindsrapporter ultimo august, september, oktober og november
			Bidrage til EU-og anden international rapportering	Rapportering til internationale databaser, jf. tabel over DCE's internationale rapportering i medfør af rammeaftalen mellem MFVM og AU
		Kvalitetssikring	Kvalitetssikring og opdatering af alle NOVANA-indsamlede data og indberetning af DCE-indsamlede data	Sikre opdateret og kvalitetssikret landsdækkende dataindsamling af 2016 data. Kort notat om resultaterne af kvalitetssikring med fokus på forbedring. Notatet skal sendes til MST's kvalitetssikringsgruppe senest en uge efter, at de faglige delrapporter er sendt i høring, jf. den aftalte tidsplan for rapportering af NOVANA-data.
		Dataanalyser	Dataanalyser	Sikre at data er let tilgængelige (Kvalitetssikring af indrapporterede data indsamlet i 2016)

	Databaser	Drift og vedligeholdelse af databaser. Indrapportere overvågningsdata til national og internationale databaser	Sikre at data er let tilgængelige (kvalitetssikring af indrapporterede data indsamlet i 2016) Leverancer aftales særskilt under ODA- og VANDA-projekterne (se under "Tværgående"). I henhold til oversigt over DCE's internationale rapportering i medfør af rammeaftalen mellem MFVM og AU Håndtere arkiveringsforpligtelser i.f.t. Arkivloven
	Tekniske anvisninger o.l.	Udarbejde og vedligeholde tekniske anvisninger	Følgende TA'ere forventes redigeret eller færdigbearbejdet i 2017 bla. på baggrund af justering af overvågningsprogram (<i>tidsplaner aftales nærmere mellem MST og FDC</i>): <ul style="list-style-type: none"> • M1: Indsamling af vand- og planktonprøver • M2: Vandkemi • M11: Mesozooplankton (færdiggørelse) • M15: Marsvin • M16: Sæler • M18: Ålegræs og anden vegetation på kystnær blød bund • M19: Blødbundsfauna • M22: Miljøfarlige stoffer i muslinger • M24: Miljøfarlige stoffer i sediment • M25: Miljøfarlige stoffer i fisk • Ikke hjemmehørende arter • Dermed udestår udarbejdelse af TA'er for følgende aktiviteter, som der i 2017 skal aftales en tidsplan og prioritering for: <ul style="list-style-type: none"> • Spæklag for marsvin og sæler • Affald i fiskemaver • Lavfrekvent støj fra skibe • Opgørelser af bestande af lom og havdykænder • Marint affald i mallebukker • Mikroplastik i sediment (ny) • Næringsstoffer i sediment (ny) • • Efter behov bidrage til opdatering af/nye data tekniske anvisninger. MST er som udgangspunkt hovedforfatter og AU bidrager med mindre dele samt kvalitetssikring.

	Metodeudvikling, interkalibreringer	Metodeudvikling for prøvetagning og feltundersøgelser	Specifikt i 2017: Opdatering af iltsvindsmode til iltsvindsrapportering, så den er klar inden iltsvindsæsonen 2017. <i>Den nærmere tidsplan mv. afklares primo 2017.</i>
		Interkalibrering af prøvetagning og feltundersøgelser	National Interkalibrering (NOVANA). I 2017 interkalibreres 1 element – Forventes at være blødbundsfauna /DKI indeks (<i>foreløbigt aftalt</i>) Yderligere emner for de kommende år og 2018-20 aftales endeligt ml. FDC og FKG.
	Nationale mødeaktiviteter	Workshops, Fagmøder og FKG-møder mv.	Afholdelse af fagmøder og FKG-møder Deltagelse i et fagmøde og efter behov i FKG-møder. Udgangspunktet er 1-3 FKG-møder. Derudover deltag i et årligt interessentmøde om årets overvågningsrapport-
	Andet herunder FT spørgsmål	Faglig sparring og ad hoc rådgivning	Faglig sparring og ad hoc rådgivning ift. overvågningen af marine vande Bistand ifm. ministerbetjening herunder folketings spørgsmål

Tema 4: Luft

Her henvises endvidere til AP for ydelsesaftale for luft, emissioner og klima. Nedenstående skal tages med forbehold herfor.

Temaområde	Aktivitet (Niveau 2)	Aktivitet (Niveau 3)	Delaktivitet (Niveau 3)	Arbejdsprogram. Beskrivelse, Ultra kort. Skriv hvilke leverancer der forventes for at opfylde aktivitet. Hvornår? Frist for leverance.
LUFT	Fagdatacenter	Faglig rapportering, beregninger og modellering	Bearbejde data og udarbejde rapport om udvikling og status	Afrapportering af målinger af hensyn til human sundhed (LMP).(rapportudkast skal foreligge ultimo maj) Afrapportering af målinger af hensyn til natur (BOP).(Udarbejdelse af overvågningsrapport om udvikling og status sker efter særlig tidsplan som aftales med PSS). Der udarbejdes fokuspunkt om ny version af DEHM i 2017
			Bidrage til EU rapportering	Varsling ved høj ozon baseret på målinger og løbende modellering af luftkvaliteten 3 dage frem. (Pressemeddelelser i samarbejde med MST i tilfælde af overskridelser. Løbende rapportering time for time data til EU, samt månedlig og årlig rapportering til EU)
			Udarbejde forslag til og afrapportere fokuspunkter til national rapportering	Fokuspunkter aftales som udgangspunkt mellem fagdatacenter og FKG senest december året før. Afrapportering af fokuspunkter sker efter tidsplan for overvågningsrapport med mindre andet aftales. Fokus i 2017 på afrapportering af data fra EVA-modellen. Bidrag til national strategi for anvendelse af satellitdata.
			Udarbejde paradigmer for faglig rapportering	Der skal udarbejdes paradigme for rapportering 2017-data på baggrund af de retningslinjer, der aftales i regi af arbejdsgruppen om rapportparadigmer med MST som formand og deltagelse af AU, GEUS og MST, herunder evt. fokuspunkter.
		Kvalitetssikring	Kvalitetssikring og indberetning af data	Levere opdaterede uddrag af måledata fra det igangværende kalenderår for stoffer, hvor koncentrationen ligger tæt på eller over grænseværdierne, efter ønske fra FKG'en. Samt levere korte notater, der beskriver resultaterne af kvalitetssikringen m. fokus på forbedringer
		Dataanalyser	Analyse af måleresultater og udførelse af modelberegninger	1) En forøget indsats omkring forståelse af tør og våddepositionen af pesticider (især prosulfocarb). Mulighederne for at anvende modelberegninger til estimering af den danske andel af våddepositionen undersøges. Relevant i forhold til at kunne dokumentere effekt af regulering. (September 2017) 2) Modelberegning - NO2 i to byer (skal være gennemført og afrapporteret juni 2017) 3) Diverse model beregninger for stoffer hvor modeller erstatter målinger jf. luftkvalitetsdirektivet (SO2, NOx, Benzen) (skal være gennemført og afrapporteret juni 2017)

	Databaser	Indrapportere overvågningsdata til national og internationale databaser	Afrapportering af data via internet herunder online data og data på Danmarks Miljøportal Indrapportering til nationale og internationale databaser i forhold til Miljø- og Fødevarerministeriets overvågningsforpligtelser. (Data for luftkvalitet afrapporteres til EU senest 30. september. EMEP data afrapporteres 31. juli)
		Sikre at landsdækkende datasamling er opdateret og kvalitetssikre data	Varetage sikker drift, vedligeholdelse og videreudvikling af de nationale databaser.
	Tekniske anvisninger o.l.	Udarbejde og vedligeholde tekniske anvisninger	Opdatering af tekniske anvisninger i forbindelse med nye filterpackopsamlere og nyt referenceinstrument til flowmålinger
		Metodeudvikling for prøvetagning	Videreførelse af arbejdet med at implementere ny metode til rapportering af måle- og modeldata til EU (e-reporting via XML). Arbejdet med automatisering af den nye metode til indrapportering af overvågningsdata til EU (e-reporting) er endnu ikke afsluttet. I 2017 er der derfor fortsat behov for en særlig indsats på dette område.
	Metodeudvikling, interkalibreringer	Interkalibrering af prøvetagning	Deltagelse i internationale interkalibreringer i henhold til akkreditering.
	Nationale og mødeaktiviteter	Fagmøder, FKG og andre møder	Afholdelse af fagmøder, FKG-møder mv. Deltagelse i et fagmøde og efter behov i FKG-møder. Udgangspunktet er 2-3 FKG-møder. Derudover deltagelse i et årligt interessentmøde om årets overvågningsrapport.
	Andet herunder FT spørgsmål	Faglig sparring og ad hoc rådgivning ift. delprogrammet	Akkreditering i henhold til bl.a. EU-direktiverne (Godkendt akkreditering). Faglig sparring og ad hoc rådgivning ift. delprogrammet (samarbejde med FKG)